

Datum van inontvangstneming : 26/09/2018

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-537/18 - 1

Zaak C-537/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

17 augustus 2018

Verwijzende rechter:

Sąd Najwyższy (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

1 augustus 2018

Verzoekende partij:

YV

Verwerende partij:

[OMISSIS]

BESLISSING

1 augustus 2018

De Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen) heeft, in de volgende samenstelling,

[OMISSIS]

in de zaak van het beroep van YV

tegen de resolutie van de Krajowa Rada Sądownictwa (nationale raad voor de magistratuur; hierna ook: „KRS”) van 12 juli 2018, die in de resolutie zelf wordt aangeduid als „Advies van de nationale raad voor de magistratuur van 12 juli 2018 betreffende het aanblijven van YV als rechter bij de Sąd Najwyższy”,

na beraadslaging in camera van de Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken) op 1 augustus 2018,

naar aanleiding van het verzoek tot opschorting van de tenuitvoerlegging van de resolutie, beslist:

I. Krachtens artikel 267 VWEU wordt het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende rechtsvraag voorgelegd:

Moet artikel 47 van het Handvest van de grondrechten (hierna: „Handvest”), gelezen in samenhang met artikel 9, lid 1, van richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep (PB 2000, L 303, blz. 16; hierna: „richtlijn 2000/78”) aldus worden uitgelegd dat, wanneer bij de rechterlijke instantie van een lidstaat die in laatste instantie uitspraak doet, een rechtsmiddel wordt ingesteld uit hoofde van schending van het verbod van discriminatie op grond van leeftijd ten aanzien van een rechter van deze rechterlijke instantie en tevens wordt verzocht om opschorting van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling, deze rechterlijke instantie – met het oog op de waarborging van de aan het Unierecht ontleende rechten door [Or. 2] vaststelling van een in het nationale recht voorziene voorlopige maatregel – moet weigeren nationale bepalingen toe te passen die de bevoegdheid in de zaak waarin het rechtsmiddel is ingesteld, voorbehouden aan een organisatorische eenheid van deze instantie die haar werkzaamheden niet verricht omdat de rechters die erin dienen te zetelen, niet benoemd zijn?

II. Krachtens artikel 388, § 1, gelezen in samenhang met artikel 398(21) van de kodeks postępowania cywilnego (Pools wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „k.p.c.”) en artikel 44, lid 3, van de ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (wet inzake de nationale raad voor de magistratuur) van 12 mei 2011 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2018, volgnr. 389; hierna: „wet inzake de KRS”), wordt de tenuitvoerlegging van de resolutie van 12 juli 2018 houdende het „Advies van de nationale raad voor de magistratuur van 12 juli 2018 betreffende het aanblijven van YV als rechter bij de Sąd Najwyższy” opgeschort en wordt gelast deze resolutie niet aan de president van de Republiek Polen toe te zenden totdat het beroep behandeld is.

III. De behandeling van de zaak wordt geschorst.

MOTIVERING

Prejudiciële vraag

1. Bij de Sąd Najwyższy zijn twijfels gerezen over de uitlegging van de in het verzoek om een prejudiciële beslissing aangehaalde Unierechtelijke bepalingen in verband met de behandeling van het beroep tegen de resolutie van de KRS van 12 juli 2018 houdende het „Advies van de nationale raad voor de magistratuur van 12 juli 2018 betreffende het aanblijven van YV als rechter bij de Sąd Najwyższy”. Dit beroep is door YV (hierna: „verzoekster”), rechter bij de Sąd Najwyższy, rechtstreeks ingesteld bij de Sąd Najwyższy. Daarbij heeft zij tevens verzocht om opschorting van de tenuitvoerlegging van de resolutie van de KRS.

2. Het beroep is ingesteld tegen een resolutie van de KRS die is aangenomen in het kader van een procedure inzake de instemming van de Poolse president met het aanblijven van een rechter bij de Sąd Najwyższy [Or. 3] die op 3 april 2018 de leeftijd van 65 jaar al had bereikt. Krachtens artikel 37, § 1, van de sinds 3 april 2018 geldende ustawa o Sądzie Najwyższym (wet inzake de Sąd Najwyższy) van 8 december 2017 (Dz. U. 2018, volgnr. 5, zoals gewijzigd; hierna: „USN”) gaat een rechter met pensioen zodra hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, tenzij hij van de Poolse president de toestemming krijgt om het ambt van rechter te blijven bekleden. Volgens artikel 111, § 1, USN is de in artikel 37, § 1, van deze wet neergelegde procedure op verzoekster van toepassing.

3. Voordat hij ermee instemt dat de betrokken rechter het ambt van rechter bij de Sąd Najwyższy blijft bekleden, vraagt de president van de Republiek Polen de KRS om advies (artikel 37, § 1a, USN). Dit advies is voor de Poolse president niet bindend. Voor verzoekster was het advies van de KRS negatief.

4. Volgens artikel 44, lid 1, van de wet inzake de KRS van 12 mei 2011 (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2018, volgnr. 389) kunnen resoluties van de KRS in individuele gevallen worden aangevochten bij de Sąd Najwyższy. Verzoekster heeft beroep bij de Sąd Najwyższy ingesteld via de KRS. Vervolgens heeft zij rechtstreeks beroep bij de Sąd Najwyższy ingesteld, aangezien zij uit berichten in de pers had vernomen dat de voorzitter van de KRS deze laatste ervan in kennis had gesteld dat hij geen gevolg aan het beroep zou geven en dit beroep niet zou toezenden aan de Sąd Najwyższy.

5. Volgens vaste rechtspraak van de Sąd Najwyższy is de KRS niet bevoegd autonoom te beslissen om geen gevolg aan een beroep tegen haar resoluties te geven (arrest van de Sąd Najwyższy van 12 augustus 2014, [OMISSIS]).

6. Verzoekster heeft met haar beroep onder meer [OMISSIS] schending van het verbod van discriminatie op grond van leeftijd krachtens artikel 2, lid 1, van richtlijn 2000/78 [OMISSIS] aangevoerd. Het beroep is toegezonden aan de kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken van de Sąd Najwyższy. Totdat de USN [Or. 4] van kracht is geworden, werden beroepen tegen resoluties van de KRS behandeld door de huidige kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken (voorheen ook voor publieke aangelegenheden). Artikel 26 USN bepaalt dat de

Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (kamer voor buitengewone controle en publieke aangelegenheden) bevoegd is voor andere publiekrechtelijke aangelegenheden. In overeenstemming met artikel 27, lid 1, punten 2 en 3, USN is de Izba Dyscyplinarna (tuchtkamer) bevoegd voor de behandeling van arbeids- en socialezekerheidszaken betreffende rechters bij de Sąd Najwyższy en hun pensionering. Naar het oordeel van de Sąd Najwyższy in zijn huidige samenstelling volgt uit deze bepalingen, gelezen in hun onderlinge samenhang, dat de kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken van de Sąd Najwyższy niet bevoegd is voor de behandeling van het beroep en van het verzoek tot opschorting van de tenuitvoerlegging van de resolutie. Bij de Sąd Najwyższy in zijn huidige samenstelling zijn twijfels gerezen over de uitlegging van het Unierecht wat betreft de verenigbaarheid van de betrokken bepalingen met het beginsel van effectieve rechterlijke bescherming tegen discriminatie op grond van leeftijd. Door de niet-benoeming van de rechters van de kamer voor buitengewone controle en publieke aangelegenheden en de tuchtkamer (de nieuwe organisatorische eenheden van de Sąd Najwyższy) kan de rechter bij de Sąd Najwyższy die het voorwerp uitmaakt van de resolutie van de KRS houdende het advies over haar aanblijven niet in rechte tegen deze resolutie opkomen. Dit geldt ongeacht de vragen betreffende de bevoegdheid van de nieuwe kamer van de Sąd Najwyższy voor de behandeling van het beroep tegen de resolutie van de KRS. De betrokken rechter dient zich namelijk te wenden tot een rechterlijke instantie die *de facto* niet bestaat.

7. Het Unierecht bepaalt dat de lidstaten verplicht zijn ervoor te zorgen dat op hun grondgebied het Unierecht toegepast en geëerbiedigd wordt. De Unie is een unie die wordt beheerst door het recht, waarin de justitiabelen het recht hebben om tegen iedere beschikking of enigerlei andere nationale handeling waarmee ten aanzien van hen een handeling van de Unie rechtstreeks of indirect wordt toegepast, in rechte op te komen (zie, onder andere, arrest van 27 februari 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, punt 31 en aldaar aangehaalde rechtspraak). Derhalve moet een lidstaat ervoor zorgen dat de effectieve rechterlijke bescherming in de zin van de **[Or. 5]** rechtspraak van het Hof gewaarborgd wordt. Dat is des te belangrijker in het geval van het verbod van discriminatie op grond van leeftijd, dat in het Unierecht als fundamenteel recht rechtstreeks van toepassing is en op zich volstaat en niet hoeft te worden verduidelijkt door bepalingen van Unierecht of nationaal recht (zie arrest van 17 april 2018, Engeberger, C-414/16, EU:C:2018:257, punten 76 tot en met 78).

8. Volgens de Sąd Najwyższy geldt dat ook voor handelingen zoals resoluties van de KRS waarin wordt beslist over het aanblijven van een rechter bij de Sąd Najwyższy. Dergelijke rechtsgedingen vallen binnen de werkingssfeer van het Unierecht, in het bijzonder die van richtlijn 2000/78 [OMISSIS]. Het Hof heeft in zijn arrest van 6 november 2012, Commissie/Hongarije (C-286/12, EU:C:2012:687) reeds verduidelijkt dat „[d]oor een nationale regeling vast te stellen die rechters, officieren van justitie en notarissen die de leeftijd van 62 jaar hebben bereikt, verplicht hun ambt neer te leggen, en aldus leidt tot een verschil in behandeling op grond van leeftijd dat onevenredig is ten opzichte van de

nagestreefde doelstellingen, [...] Hongarije niet [heeft] voldaan aan de verplichtingen die op hem rusten krachtens de artikelen 2 en 6, lid 1, van richtlijn 2000/78”. Dit arrest biedt steun voor de opvatting dat de krachtens artikel 37, § 1, en artikel 111, § 1, USN ingevoerde verlaging van de pensioenleeftijd van 70 naar 65 jaar en de toepassing van de nieuwe, lagere pensioenleeftijd op rechters in dienst een door artikel 2 van richtlijn 2000/78 verboden discriminatie op grond van leeftijd vormt.

9. Gelet op het voorwerp van de procedure in de onderhavige zaak (verzoek tot opschorting van de tenuitvoerlegging van de resolutie van de KRS) beperkt de Sąd Najwyższy zich evenwel tot de vraag hoe een effectieve rechterlijke bescherming kan worden gewaarborgd. Volgens de vaste rechtspraak van het Hof zijn de nationale rechterlijke instanties gehouden de rechterlijke bescherming te verzekeren van de rechten die de justitiabelen aan het Unierecht ontleen, met name door toepassing van een rechtsmiddel waarmee, zij het incidenteel, de eerbiediging van deze rechten kan worden verzekerd (arresten van 13 maart 2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, punt 41, en 19 juni 1990, Factortame e.a., C-213/89, EU:C:1990:257, punt 19). Bovendien staat het aan de nationale rechters om de nationale procesregels die van toepassing zijn op Unierechtelijke zaken zoveel mogelijk aldus uit te leggen dat deze regels kunnen worden toegepast op een wijze die bijdraagt tot de waarborging van een effectieve rechterlijke bescherming van de rechten die de justitiabelen aan het Unierecht ontleen (arrest van 13 maart 2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, punt 44).

10. Het nationale recht bevat een rechtsgrondslag voor de opschorting van de tenuitvoerlegging van de resolutie van de KRS (artikel 388, § 1, gelezen in samenhang met artikel 398²¹ k.p.c. en artikel 44, lid 3, van de wet inzake de KRS van 12 mei 2011). De Sąd Najwyższy beschikt dus over een maatregel om het recht van de betrokken rechter op een niet-discriminerende behandeling op grond van haar leeftijd te waarborgen. Voor de toepassing van die maatregel dient de Sąd Najwyższy evenwel – met het oog op de waarborging van een effectieve rechterlijke bescherming – de bepalingen van artikel 27, § 1, punten 2 en 3, USN buiten beschouwing te laten, volgens welke voor het behandelen van het rechtsmiddel (beroep tegen de resolutie van de KRS) de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy bevoegd is, en niet de kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken, waarbij het beroep is ingesteld en het verzoek tot vaststelling van een voorlopige maatregel is ingediend.

11. Aangezien er in de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy geen rechters zetelen en deze rechters volgens berichten in de pers pas in september 2018 kunnen worden benoemd, is de Sąd Najwyższy van mening dat, gelet op de noodzaak van effectieve rechterlijke bescherming van verzoeksters recht op een niet-discriminerende behandeling op grond van leeftijd in de zin van het Unierecht, de bepalingen van artikel 26 en artikel 27, § 1, punten 2 en 3, buiten toepassing moeten worden gelaten in overeenstemming met het beginsel dat is geformuleerd in het arrest Simmenthal. Er is immers geen rechterlijke instantie die verzoekster rechterlijke bescherming kan verlenen. Om deze reden en gelet op de feitelijke

omstandigheden dient te worden geoordeeld dat de bepalingen van artikel 26 en artikel 27, § 1, punten 2 en 3, USN onverenigbaar zijn met artikel 47 van het Handvest en met artikel 9, lid 1, van richtlijn 2000/78 voor zover zij de bevoegdheid van de kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken uitsluiten.

12. Daarom verzoekt de Sąd Najwyższy om een bevestigend antwoord op de prejudiciële vraag.

[Or. 7] Opschorting van de tenuitvoerlegging van de resolutie van de KRS van 12 juli 2018, „Advies van de nationale raad voor de magistratuur van 12 juli 2018 betreffende het aanblijven van YV als rechter bij de Sąd Najwyższy”.

13. Krachtens artikel 388, § 1, k.p.c., dat door de Sąd Najwyższy wordt toegepast op grond van artikel 44, lid 3, van de wet inzake de KRS (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2018, volgnr. 389), gelezen in samenhang met artikel 398(21) k.p.c., kan de Sąd Najwyższy de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing opschorten totdat de procedure inzake het beroep tegen de resolutie van de KRS is beëindigd.

14. Aangezien de resolutie houdende het advies van de KRS betreffende het aanblijven van de betrokken rechter bij de Sąd Najwyższy krachtens artikel 37, § 1a, USN verplicht deel uitmaakt van de procedure inzake de instemming van de Poolse president met dit aanblijven, is de opschorting van de tenuitvoerlegging ervan tot de uitspraak op het beroep noodzakelijk tot vrijwaring van het door verzoekster aan het Unierecht ontleende recht op een effectieve rechterlijke bescherming.

Nationaal recht

Ustawa o Sądzie Najwyższym van 8 december 2017 (Dz. U. 2018, volgnr. 5, zoals gewijzigd):

Artikel 25

De kamer voor arbeids- en socialezekerheidszaken is bevoegd voor geschillen op het gebied van het arbeids- en socialezekerheidsrecht, recht op vergoeding voor uitvindingen, gebruiksmodellen, industriële ontwerpen en topografieën van geïntegreerde schakelingen, alsmede voor geschillen inzake registraties, met uitsluiting van de registratie van bedrijven en pandrechten.

Artikel 26

De kamer voor buitengewone controle en publieke aangelegenheden is bevoegd voor de behandeling van buitengewone klachten, verkiezingsgeschillen en betwistingen van de geldigheid van een nationaal of grondwettelijk referendum, voor de vaststelling van de geldigheid van verkiezingen en referenda alsook voor

andere publiekrechtelijke aangelegenheden, met name op het gebied van mededinging, regulering van de energiesector, telecommunicatie en spoorvervoer, in zaken waarin [Or. 8] beroep is ingesteld tegen een beslissing van de Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (voorzitter van de nationale omroep- en televisieraad), alsook voor klachten betreffende de lange duur van procedures die aanhangig zijn bij gewone en militaire rechterlijke instanties of bij de Sąd Najwyższy.

Artikel 27

1. De tuchtkamer is bevoegd voor:

[...]

2) geschillen op het gebied van het arbeids- en socialezekerheidsrecht die betrekking hebben op rechters bij de Sąd Najwyższy;

3) geschillen op het gebied van de pensionering van rechters bij de Sąd Najwyższy.

Artikel 37

1. Een rechter bij de Sąd Najwyższy gaat met pensioen zodra hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, tenzij hij uiterlijk 6 maanden en niet eerder dan 12 maanden voordat hij deze leeftijd bereikt, een verklaring indient houdende zijn intentie om zijn ambt te blijven bekleden, hij daarbij tevens een volgens de voorschriften voor kandidaat-rechters uitgereikt attest overlegt waaruit blijkt dat zijn gezondheidstoestand hem toestaat zijn taken als rechter te vervullen en de president van de Republiek Polen ermee instemt dat hij het ambt van rechter bij de Sąd Najwyższy blijft bekleden.

1a. Voordat hij ermee instemt dat de betrokken rechter het ambt van rechter bij de Sąd Najwyższy blijft bekleden, vraagt de president van de Republiek Polen de KRS om advies. De KRS zendt de president zijn advies toe binnen een termijn van 30 dagen nadat laatstgenoemde daarom heeft verzocht. Bij gebreke van toezending van een dergelijk advies binnen de in de tweede zin bedoelde termijn wordt de KRS geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

1b. Bij de opstelling van het in § 1a bedoelde advies houdt de KRS rekening met het belang van de rechtspleging of met zwaarwegend maatschappelijk belang, met name met het rationele gebruik van de personele middelen van de Sąd Najwyższy of met de behoeften die voortvloeien uit de werklast van zijn verschillende kamers.

2. De verklaring en het attest bedoeld in § 1 moeten worden ingediend bij de Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego (eerste voorzitter van de Sąd Najwyższy), die deze onverwijld, tezamen met zijn of haar eigen advies, toestuurt aan de president.

Daarbij legt de eerste voorzitter tevens het advies van het Kolegium Sądu Najwyższego (college van de Sąd Najwyższy) over.

3. Na ontvangst van het advies van de KRS als bedoeld in § 1a of na afloop van de termijn voor de overlegging daarvan beschikt de president van de Republiek Polen over een termijn van 3 maanden om ermee in te stemmen dat de betrokken rechter het ambt van rechter bij de Sąd Najwyższy blijft bekleden. Indien de instemming van de president uitblijft binnen de termijn bedoeld in de eerste zin, wordt de betrokken rechter geacht met pensioen te zijn gegaan zodra hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt. Indien de goedkeuringsprocedure met betrekking tot het aanblijven van een rechter bij de Sąd Najwyższy nog niet is beëindigd nadat de betrokken rechter de in § 1 bedoelde leeftijd heeft bereikt, blijft deze in functie totdat deze procedure is beëindigd.

Artikel 39

De datum waarop een rechter bij de Sąd Najwyższy met pensioen gaat of waarop zijn pensionering ingaat, wordt vastgesteld door de president van de Republiek Polen.

Artikel 111

1. Rechters bij de Sąd Najwyższy die de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt tegen de datum waarop de onderhavige wet van kracht wordt, of die deze leeftijd zullen bereiken binnen een periode van drie maanden nadat deze wet van kracht is geworden, gaan met pensioen zodra er drie maanden zijn verstreken nadat deze wet van kracht is geworden, tenzij zij binnen een termijn van één maand na deze datum de verklaring en het attest bedoeld in artikel 37, § 1, overleggen en de president van de Republiek Polen ermee instemt dat zij het ambt van rechter bij de Sąd Najwyższy blijven bekleden. De bepalingen van artikel 37, § 2 tot en met § 4, zijn mutatis mutandis van toepassing.